

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قد بر در دعای هفتم صحیفه سجاریه

دعا برای حل مشکلات،

بر طرف شدن بلا، غم و اندوه بزرگ

نیایش برای ایمنی از شر ستمگران، دشمنان و حوادث ناگوار سخت

تهیه کننده:
حجت الاسلام علی رجبی

دعا و بلاء :

- ۱- توفیق نیایش
- ۲- دفع شدن بلاها با دعا
- ۳- نیاز همیشگی به دعا
- ۴- ترک دعا هنگام آسایش، نشانه غفلت
- اهمیت و عظمت نیایش هفتم صحیفه:
- × دعای توصیه شده رهبر برای بیماری شایع شده در کشور
- × دعای همیشه آیت الله بهجت
- × دعا برای ایمنی از شر ستمگران و دشمنان و حوادث سخت
- متن عربی دعای ۷ صحیفه برای قرائت
- دعای هفتم در یک نگاه [چکیده معارف در] **۴ بخش**

هنگام مشکلات، حوادث ناگوار و اندوه شدید

بخش اول: قدرت خداوند و حل مشکلات

۱ اعتراف به قدرت بی پایان خداوند برای حل مشکلات و دفع حوادث

ناگوار

۲ اعتراف بر قدرت عظیم خداوند

۳ سرعت تحقق اشیا با مشیت و اراده الهی

۴ خداوند، تنها پناهگاه در همه گرفتاریها و برطرف کننده بلاها

بخش دوم: عامل همه مشکلات و برطرف کننده آنها «مسبب الاسباب»

الف: اظهار ناتوانی، مشقت و سختی در برابر بار سنگین بلا و ناگواری

ب: ریشه و عامل همه گرفتاریها و مصائب «مسبب الاسباب» خداوند است

ج: حل همه مشکلات تنها به دست قادر مطلق (۶ مشکل مهم زندگی)

د: معنای تعبیرات شش گانه امام سجاد (ع)

فهرست - ادامه...

- بخش سوم:** «یا رب» بلاها را برطرف کن (نقطه اوج نیایش)
- ۶ پروردگارا به عظمت معصومین (ع) مشکلات و گرفتاریهای ما را حل کن.
- بخش چهارم:** شکوه از غم و اندوه بلاها به درگاه الهی
- ۷ ما را به دلیل غم و اندوه گرفتاریها از عبادت باز مدار.
- ۸ ای قادر مطلق، گرفتاریها و اندوه مرا برطرف کن هر چند شایسته نیستم.

دعا و بلاء :

- ۱- توفیق نیایش
- ۲- دفع شدن بلاها با دعا
- ۳- نیاز همیشگی به دعا
- ۴- ترك دعا هنگام آسایش، نشانه غفلت

دعا و بلاء :

۱- توفیق نیایش

«...مَنْ أُعْطِيَ الدُّعَاءَ لَمْ يُحْرَمِ الْأَجَابَةَ...»

کسی که توفیق دعا یابد از اجابت محروم نمی گردد.

نهج البلاغه حکمت ۱۳۵

شرط اجابت دعا

اُدْعُونِي اُسْتَجِبْ لَكُمْ

مرا بخوانید تا شما را اجابت کنم.

غافر آیه ۶۰

توفیق نیایش، هدیه ای از جانب خداوند است.

پیام حکمت:

توضیح: انسان باید تمام تلاش و کوشش خود را در رسیدن به اهداف صحیح به کار گیرد، ولی در بسیاری از موارد عاجز و ناتوان میشود و دستش از همه جا کوتاه می گردد. اینجاست که رو به درگاه الهی می آورد و با اظهار عجز از لطف و کرم او استمداد می جوید و با این عمل شایسته ی این می شود که خدا، آن نعمت را چنانچه صلاح او باشد به او بدهد و اگر صلاح او نباشد، پاداش مهم تری-طبق آنچه در روایات آمده- برای او ذخیره می کند.

دعا و بلاء : ۲- دفع شدن بلاها با دعا

...ادْفَعُوا أَمْوَاجَ الْبَلَاءِ بِالِدُّعَاءِ...

و امواج بلا را با دعا از خود دور کنید.

نهج البلاغه حکمت ۱۴۶

نتیجه دعا نکردن

قُلْ مَا يَعْبَأُ بَكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ...

(ای پیامبر!) بگو: اگر دعای شما نبود، پروردگارم برای شما ارزشی قایل نمی شد.

فرقان آیه ۷۷

امام سجاد (ع):

الدُّعَاءُ يَدْفَعُ الْبَلَاءَ النَّازِلَ وَ مَا لَمْ يَنْزِلْ

دعا بلایی را که نازل شده است دفع می کند و همچنین بلایی که نازل نشده است.

کافی، ج ۲، ص ۴۶۹ ح ۵

شعر (حافظ)

دلا بسوز که سوز تو کارها بکند دعای نیمه شبی دفع صد بلا بکند

سوال: آیا دعا فقط برای گرفتاران است؟

مَا الْمُبْتَلَى الَّذِي قَدِ اشْتَدَّ بِهِ الْبَلَاءُ،
آن کس که به شدت به بلا مبتلاست،

بِأُخُوجَ إِلَيَّ الدُّعَاءِ مِنَ الْمُعَافِي الَّذِي لَا
يَأْمَنُ الْبَلَاءُ!

از کسی که مبتلا نیست ولی در هیچ لحظه ایمن از بلا نمی باشد، محتاج تر به دعا نیست.

[ترجمه مکارم شیرازی]

دعا و بلاء : ۴- ترک دعا هنگام آسایش، نشانه غفلت

إِنَّ أَصَابَهُ بَلَاءٌ دَعَا مُضْطَرًّا

اگر بلایی به او برسد همچون بیچارگان دست بر دعا بر میدارد

وَإِنْ نَالَهُ رَخَاءٌ أَعْرَضَ مُغْتَرًّا

و اگر وسعت و آرامشی به وی دست دهد، با غرور از خداوند روی گردان میشود

لَا تَكُنْ مِمَّنْ...

از کسانی مباش که ...

فطرت خداجویی انسان

فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفُلْكِ دَعَوْا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ

حالات انسان در سختی و راحتی

وَ إِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ ضُرٌّ دَعَا رَبَّهُ مُنِيبًا إِلَيْهِ ثُمَّ إِذَا خَوَّلَهُ نِعْمَةً مِنْهُ نَسِيَ مَا كَانَ يَدْعُوا إِلَيْهِ مِنْ قَبْلُ وَ جَعَلَ لِلَّهِ أَنْدَادًا لِيُضِلَّ عَنْ سَبِيلِهِ قُلْ تَمَتَّعْ بِكُفْرِكَ قَلِيلًا إِنَّكَ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ

بیداری فطری هنگام روبرو شدن با سختیها و ادامه ستمگری بعد از نجات

هُوَ الَّذِي يُسِيرُكُمْ فِي الْبَرِّ وَ الْبَحْرِ حَتَّى إِذَا كُنْتُمْ فِي الْفُلْكِ وَ جَرَيْنَ بِهِمْ بِرِيحٍ طَيِّبَةٍ وَ فَرِحُوا بِهَا جَاءَتْهَا رِيحٌ عَاصِفٌ وَ جَاءَهُمُ الْمَوْجُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَ ظَنُّوا أَنَّهُمْ أُحِيطَ بِهِمْ دَعَوُا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ لَنْ نُنَجِّيَنَّكَ مِنْ هَذِهِ لَنْكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ - فَلَمَّا أَنْجَاهُمْ إِذَا هُمْ يَبْغُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّمَا بَغَيْتُمْ عَلَيَّ أَنْفُسِكُمْ مَتَاعَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ إِلَيْنَا مَرْجِعُكُمْ فَنُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

اهمیت و عظمت نیایش هفتم صحیفه

- دعای توصیه شده رهبر انقلاب برای بیماری

شایع شده در کشور

- دعای همیشه آیت الله بهجت (ره)

- دعا برای ایمنی از شر ستمگران و دشمنان و

حوادث سخت

دعای توصیه شده رهبر انقلاب برای بیماری شایع شده در کشور:

اگر به طور مشخص هم آدم بخواهد توصیه کند، من توصیه می کنم دعای هفتم صحیفه سجادیه را که در مفاتیح هم هست. این دعا دعای خوبی است، خوش مضمونی است، با توجه به معنا این دعا را بخوانند و از خدای متعال بخواهند با این الفاظ زیبا.

[رهبر عزیز انقلاب - ۱۳۹۸/۱۲/۱۳]

توصیه های رهبر انقلاب درباره بیماری شایع شده در کشور:

در حوادث گوناگون، توسل و دعا و درخواست کمک الهی لازم است

توصیه ی بعدی که بسیار توصیه ی مهمی است، توصیه ی به توسلات و توجهات به پروردگار و درخواست کمک الهی است؛ این یک امر لازمی است و قرآن کریم به ما دستور میدهد: «لَمَّا نَسُوا نَجْمَ رَبِّهِمْ أَنَا نَعْلَمُ»... موارد متعددی در قرآن هست که ما را دستور میدهند در مقابل حوادث گوناگون... فرقی نمیکند چه حوادث طبیعی از این قبیل چه حوادث گوناگون دیگری که پیش می آید برای کشور، برای ملت، برای اشخاص خودمان، دست توسل بلند کنیم به خدای متعال، از خداوند متعال بخواهیم.

آیت الله بهجت (رحمت الله علیه) و دعای هر روز ایشان

در کتاب بهجت الدعاء، عنوانی است با موضوع «دعای ایمنی از بلاها» که متن دعای هفتم صحیفه سجادیه علیه السلام می باشد. در ذیل این دعا آمده است: آیت الله بهجت رحمت الله علیه هر روز صبح این دعا را می خواندند.

[بهجت الدعاء - ص ۱۵۶]

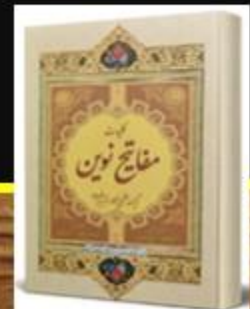

دعا برای ایمنی از شر ستمگران و دشمنان و حوادث سخت

مرحوم «شیخ کفعمی» در کتاب «مصباح» دعایی را ذکر کرده و گفته است: «سید ابن طاووس» این دعا را برای ایمنی از ستم حاکم ستمگر و ایمنی از بلا و سلطه دشمن و خوف از فقر و غم و اندوه شدید، ذکر کرده است و این دعا از دعاهای صحیفه سجادیه است. بنابراین هر گاه از اموری که ذکر شد، بیم داشتی، این دعا را بخوان:

يَا مَنْ تُحَلُّ بِهٖ عُقْدُ الْمَكَارِهٖ، وَيَا مَنْ يَفْتَأُ بِهٖ حَدُّ الشَّدَائِدِ...

[مفاتیح نوین - آیت الله مکارم شیرازی - ص ۱۳۲۲]

متن عربی دعای هفتم صحیفه برای قرائت

۱- يَا مَنْ تُحَلُّ بِهِ عَقْدُ الْمَكَارِهِ، وَيَا مَنْ يَفْتَأُ بِهِ حَدُّ الشَّدَائِدِ، وَيَا مَنْ يُلْتَمَسُ مِنْهُ الْمَخْرَجُ إِلَى رَوْحِ الْفَرَجِ ۲- ذَلَّتْ لِقُدْرَتِكَ الصَّعَابُ، وَتَسَبَّبَتْ بِلُطْفِكَ الْأَسْبَابُ، وَجَرِي بِقُدْرَتِكَ الْقَضَاءُ، وَمَضَتْ عَلَيَّ إِرَادَتِكَ الْأَشْيَاءُ ۳- فَهِيَ بِمَشِيَّتِكَ دُونَ قَوْلِكَ مُؤْتَمِرَةٌ، وَ بِإِرَادَتِكَ دُونَ نَهْيِكَ مُنْزَجِرَةٌ ۴- أَنْتَ الْمَدْعُوُّ لِلْمُهِمَّاتِ، وَأَنْتَ الْمَفْرَعُ فِي الْمِلْمَاتِ، لَا يَنْدَفِعُ مِنْهَا إِلَّا مَا دَفَعْتَ، وَلَا يَنْكَشِفُ مِنْهَا إِلَّا مَا كَشَفْتَ ۵- وَقَدْ نَزَلَ بِي يَا رَبِّ مَا قَدْ تَكَادَتِي ثِقْلُهُ، وَ أَلَمَّ بِي مَا قَدْ بَهَظَنِي حَمْلُهُ. وَ بِقُدْرَتِكَ أَوْرَدْتَهُ عَلَيَّ وَ بِسُلْطَانِكَ وَجَّهْتَهُ إِلَيَّ. فَلَا مُصْدِرَ لِمَا أَوْرَدْتَ، وَ لَا صَارِفَ لِمَا وَجَّهْتَ، وَ لَا فَاتِحَ لِمَا أَغْلَقْتَ، وَ لَا مُغْلِقَ لِمَا فَتَحْتَ، وَ لَا مُيَسِّرَ لِمَا عَسَّرْتَ، وَ لَا نَاصِرَ لِمَنْ خَذَلْتَ ۶- فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ افْتَحْ لِي يَا رَبِّ بَابَ الْفَرَجِ بِطَوْلِكَ، وَ اكْسِرْ عَنِّي سُلْطَانَ الْهَمِّ بِحَوْلِكَ، وَ أَنْلِنِي حُسْنَ النَّظَرِ فِيمَا شَكَّوْتُ، وَ أذِقْنِي حَلَاوَةَ الصَّنْعِ فِيمَا سَأَلْتُ، وَ هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَ فَرَجاً هَنِيئاً، وَ اجْعَلْ لِي مِنْ عِنْدِكَ مَخْرَجاً وَحِيّاً ۷- وَ لَا تَشْغَلْنِي بِالْإِهْتِمَامِ عَنْ تَعَاهُدِ فُرُوضِكَ، وَ اسْتِعْمَالِ سُنَّتِكَ ۸- فَقَدْ ضِيقْتُ لِمَا نَزَلَ بِي يَا رَبِّ ذُرْعاً، وَ امْتَلَأْتُ بِحَمَلٍ مَا حَدَّثَ عَلَيَّ هَمّاً، وَ أَنْتَ الْقَادِرُ عَلَيَّ كَشَفِ مَا مُنِيتُ بِهِ، وَ دَفَعِ مَا وَقَعْتُ فِيهِ، فَافْعَلْ بِي ذَلِكَ وَ إِنْ لَمْ أَسْتَوْجِبْهُ مِنْكَ، يَا ذَا الْعَرْشِ الْعَظِيمِ.

ایمنی از بلاها

این دعا در مواردی مورد توجه امام سجاد (ع) قرار می‌گرفت که مشکل مهمی در زندگی پیدا می‌شد و به تمام کسانی که گرفتار مشکلات مهمی می‌شوند این دعا را می‌آموزد:

بخش اول: سخن از قدرت خدا برای حل همه مشکلات و برطرف کردن همه ناراحتی‌هاست. تنها راه نجات، دست به دامان لطف او دراز کردن است. [فراز ۱ تا ۴]

بخش دوم: امام علیه السلام، مشکلات و حوادث تلخی را که برای او روی داده است به صورت تاجمالی به پیشگاه خدا عرضه می‌دارد و اضافه می‌کند که برای حل آنها هیچ راهی جز اراده و خواست تو نیست. [فراز ۵]

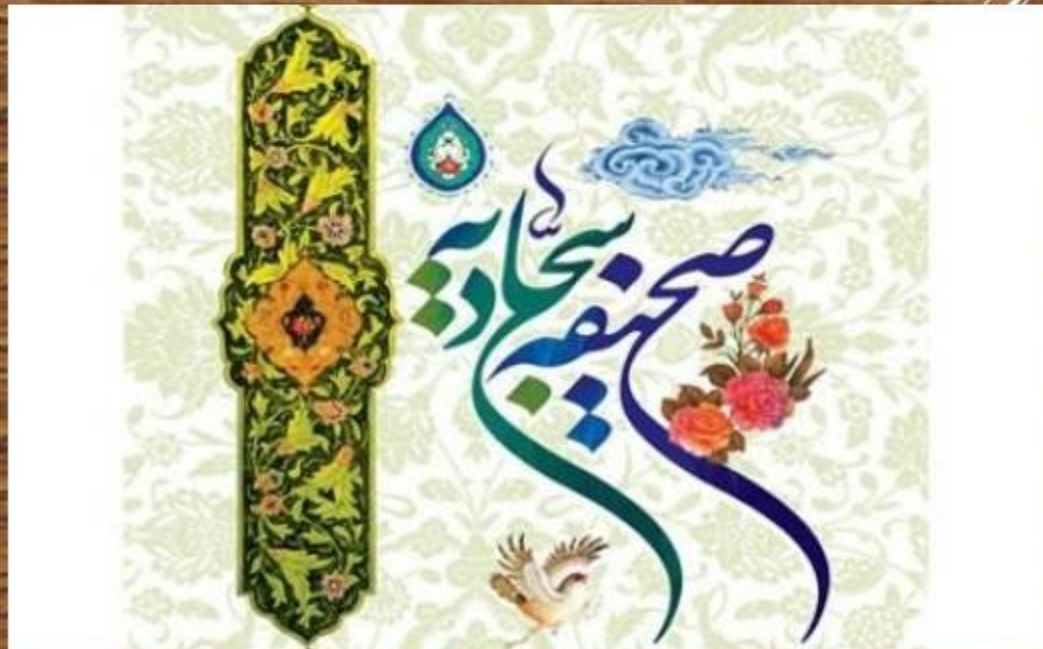
بخش سوم: خواسته‌های خود را به صورت کلی بیان می‌کند و از خداوند انجام آنرا می‌طلبد. [فراز ۶]

بخش چهارم: عرضه می‌دارد: غم و اندوه سراسر وجود مرا فرا گرفت و تویی که می‌توانی آن را برطرف سازی، تقاضا می‌کنم چنین کن هر چند من مستحق نباشم. [فراز ۷ و ۸]

[عرفان اسلامی - ج ۳ - ص ۱۸ و ۱۹ با کمی تصرف]

نیایش هفتم صحیفه

نیایش برای ایمنی از شر ستمگران، دشمنان و حوادث ناگوارِ سخت

هنگام مشکلات، حوادث ناگوار و اندوه شدید

وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ

از دعای آن حضرت است

عَرَضْتُ لَهُ مُهِمَّةً

برایش امر مهمی رخ می داد

أَوْ نَزَلْتُ بِهِ مِلْمَةً

یا رنجی فرود می آمد و حادثه ناگواری رخ می داد.

إِذَا

هنگامی که

وَ عِنْدَ

و نیز هنگام

الْكَرْبِ

اندوه و غم

هنگام مشکلات، حوادث ناگوار و اندوه شدید

بخش اول: قدرت خداوند و حل مشکلات [فراز ۱ تا ۴]

- ۱- اعتراف به قدرت بی پایان خداوند برای حل مشکلات و دفع حوادث ناگوار
- ۲- اعتراف بر قدرت عظیم خداوند
- ۳- سرعت تحقق اشیا با مشیت و اراده الهی
- ۴- خداوند، تنها پناهگاه در همه گرفتاریها و برطرف کننده بلاها

اعتراف به قدرت بی پایان خداوند برای حل مشکلات و دفع حوادث دردناک

۱

يَا مَنْ تُحَلُّ بِهِ عُقْدُ الْمَكَارِهِ

ای کسی که گشوده می شوند به وسیله او گره های ناگواری ها

درخواست گره
گشایی از کارها

وَايَا مَنْ يَفْتَأُ بِهِ حَدُّ الشَّدَائِدِ

و ای آنکه نرم و شکسته شود به (اراده) او تندی سختی ها

درخواست آسان
شدن حادثه های
سخت

وَايَا مَنْ يُلْتَمَسُ مِنْهُ الْمَخْرَجُ إِلَى رَوْحِ الْفَرَجِ

و ای آنکه تقاضا شود از او رفتن به سوی گشایش و راحتی

درخواست باز شدن
درهای بسته

خیر و شر به دست قدرت بی انتهای پروردگار

وَإِنْ يَمَسُّكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ وَإِنْ يَمَسُّكَ بِخَيْرٍ فَهُوَ
عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ - وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ

همه امور در دست قدرت خداوند

لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

ذَلَّتْ لِقُدْرَتِكَ الصَّعَابُ

دشواری ها به قدرت تو هموار گردیده

قدرت خداوند در برابر مشکلات

وَ تَسَبَّيْتُ بِلُطْفِكَ الْأَسْبَابُ

وسایل زندگی به لطف تو فراهم آیند

سبب سازی خداوند با دقت تمام برای رسیدن به مطلوب

وَ جَرَى بِقُدْرَتِكَ الْقَضَاءُ

و قضا به قدرت تو جاری است

قضا و قدر الهی و فرمان انجام کارها

وَ مَضَتْ عَلَيَّ إِرَادَتِكَ الْأَشْيَاءُ

و اشیا به اراده تو به کار رفته اند.

جریان همه چیز طبق اراده پروردگار

بِمَشِيَّتِكَ دُونَ قَوْلِكَ مُؤْتَمِرَةٌ

بدون قول تو قبول امر کردند و موجود شدند

وَ بِإِرَادَتِكَ دُونَ نَهْيِكَ مُنْزَجِرَةٌ

و بدون اظهار نهی تو، به خواستت بازداشته می شوند.

هِيَ

آن اشیاء

فَ

پس

اراده خداوند بر هر چیزی تسلط دارد

إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ

تفسیر «کن و فیکون» در نهج البلاغه

يَقُولُ لِمَنْ أَرَادَ كَوْنَهُ كُنْ فَيَكُونُ لَا بَصَوْتٍ يَقْرَعُ وَلَا بِنِدَاءٍ يُسْمَعُ وَإِنَّمَا كَلَامُهُ سُبْحَانَهُ فِعْلٌ مِنْهُ أَنْشَأَهُ وَمِثْلَهُ لَمْ يَكُنْ مِنْ قَبْلِ ذَلِكَ كَأَنَّ

به چیزی که می خواهد پدید آورد می گوید باش پس پدید می آید اما این گفتن با آوازی نیست که گوش ها را بکوبد، و با صدایی نیست که شنیده شود، بلکه سخن خدا همان فعلی است که ایجادش کرده، و چنان فعلی پیش از آن وجود نداشته.

خداوند ، تنها پناهگاه در همه گرفتاریها و برطرف کننده بلاها

أَنْتَ الْمَدْعُوُّ لِلْمُهْمَاتِ

تنها تویی آن که در سختی ها خوانده شوی

وَأَنْتَ الْمَفْرَعُ فِي الْمِلِمَاتِ

و در گرفتاریها پناهگاهی

لَا يَنْدَفِعُ مِنْهَا إِلَّا مَا دَفَعْتَ

غیر از بلایی که تو دفع کنی بلایی برطرف نشود

وَلَا يَنْكَشِفُ مِنْهَا إِلَّا مَا كَشَفْتَ

و گره از کارها گشوده نشود مگر آنچه که تو بگشایی

قدرت بی انتهای خداوند در همه خیرها و شرها

وَإِنْ يَمَسُّكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ وَإِنْ يَمَسُّكَ بِخَيْرٍ فَهُوَ
عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ - وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ

بیداری فطری در سختیها و دست به دامن خداوند شدن

وَإِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فِي الْبَحْرِ ضَلَّ مَنْ
تَدْعُونَ إِلَّا إِيَّاهُ...

اسرا ۶۷

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابُ اللَّهِ أَوْ أَتَتْكُمُ السَّاعَةُ أَغَيْرَ اللَّهِ
تَدْعُونَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ - بَلْ إِيَّاهُ تَدْعُونَ فَيَكْشِفُ مَا تَدْعُونَ
إِلَيْهِ إِنْ شَاءَ وَتَنْسَوْنَ مَا تُشْرِكُونَ

انعام ۴۰ و ۴۱

هنگام مشکلات، حوادث ناگوار و اندوه شدید

بخش دوم

عامل همه مشکلات و برطرف کننده آنها «مسبب الاسباب»

- الف: اظهار ناتوانی، مشقت و سختی در برابر بار سنگین بلا و ناگواری
ب: ریشه و عامل همه گرفتاریها و مصائب «مسبب الاسباب» خداوند است
ج: حل همه مشکلات تنها به دست قادر مطلق (۶ مشکل مهم زندگی)
د: معنای تعبیرات شش گانه امام سجاد (ع)

الف: اظهار ناتوانی، مشقت و سختی در برابر بار سنگین بلا و ناگواری ها

وَ قَدْ نَزَلَ بِي يَا رَبِّ مَا قَدْ تَكَادَنِي ثِقْلُهُ

پروردگارا بر من بلایی پیش آمده که سنگینی آن مرا به رنج افکنده،

وَ أَلَمَّ بِي مَا قَدْ بَهَظَنِي حَمْلُهُ

و (حادثه ای) بر من روی آورده که تحملش برای من دشوار است

ب: ریشه و عامل همه گرفتاریها و مصائب « مسبب الاسباب » خداوند است!

تو به قدرت خویش آن را به من رسانده ای

وَ بِقُدْرَتِكَ أُوْرِدْتَهُ عَلَيَّ

و به سلطه و توانایی خود آن را متوجه من نموده ای

وَ بِسُلْطَانِكَ وَجَّهْتَهُ إِلَيَّ

سوال: چگونه می توان همه این ناراحتی ها و مصائب و مشکلات را به ذات خداوند نسبت داد در حالی که می دانیم بسیاری از آنها نتیجه اعمال خود ماست؟!

وَمَا أَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ فَمِنْ نَفْسِكَ

وَمَا أَصَابَكُمْ مِنْ مُصِيبَةٍ فَبِمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ

پاسخ: گر چه در عالم اسباب ممکن است اسباب این مشکلات و حوادث ناگوار بع دست ما باشد اما از آن جا که «ماسبب الاسباب» خداست و چیزی بر خلاف اراده و مشیت او انجام نمی شود از این جهت می توانیم بهاو نسبت دهیم.

...وَإِنْ تُصِيبُهُمْ حَسَنَةٌ يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَإِنْ تُصِيبُهُمْ سَيِّئَةٌ يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدِكَ قُلْ كُلُّ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ فَمَالِ هَؤُلَاءِ الْقَوْمِ لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ حَدِيثًا - مَا أَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللَّهِ وَمَا أَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ فَمِنْ نَفْسِكَ...

ج: حل همه مشکلات تنها به دست قادر مطلق [شش مشکل مهم زندگی]

لَا مُصَدِّرَ لِمَا أُورِدْتَ
آنچه تو به من رسانده ای برگرداننده ای نباشد

وَلَا صَارِفَ لِمَا وَجَّهْتَ
و آنچه تو به سوی من روان کرده ای هیچ کس بر نگرداند

وَلَا فَاتِحَ لِمَا أُغْلِقْتَ
و آنچه تو بسته ای کسی نگشاید

وَلَا مُغْلِقَ لِمَا فَتَحْتَ
و آنچه تو گشوده ای دیگری نبندد

وَلَا مُيَسِّرَ لِمَا عَسَّرْتَ
و آنچه تو دشوار نموده ای آسان کننده ای نیست

وَلَا نَاصِرَ لِمَنْ خَذَلْتَ
و کسی که تو خوار کرده ای یاری کننده نباشد.

فَ

پس
(در نتیجه)

د: معنی تعبیرات شش گانه امام سجاد(علیه السلام)

ما يَفْتَحِ اللَّهُ لِلنَّاسِ مِنْ رَحْمَةٍ فَلَا مُمْسِكَ لَهَا وَمَا يُمْسِكُ فَلَا مُرْسِلَ لَهُ مِنْ بَعْدِهِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

همه رحمت ها از جانب خداوند است:

إِنْ يَنْصُرْكُمُ اللَّهُ فَلَا غَالِبَ لَكُمْ وَإِنْ يَخْذُلْكُمْ فَمَنْ ذَا الَّذِي يَنْصُرُكُمْ مِنْ بَعْدِهِ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ

یاری و خواری انسان فقط به دست خداوند است

أُورِدَتْ

ناظر به مصائب و مشکلاتی است که بر انسان وارد می شود.

وَجَّهَتْ

ناظر به امور مشکلی است که بر انسان وارد می شود.

أَغْلَقَتْ

ناظر به گره هایی است که در کار انسان واقع می شود.

فَتَحَتْ

ناظر به درهای بسته ای است که در زندگی واقع می شوند.

عَسَّرَتْ

ناظر به عسر و حرج و سختی هاست

خَذَلَتْ

ناظر به تنها ماندن و یاری نشدن در برابر مشکلات است.

تعبیرات شش گانه امام(ع) تفنن در تعبیر نیست، بلکه هر کدام اشاره به مطلبی دارد:

برطرف ساختن همه این امور به اراده و قدرت خداوند وابسته می باشد.

بخش سوم

«یا رب» بلاها را برطرف کن (نقطه اوج نیایش)

بخش سوم: «یا رب» بلاها را برطرف کن (نقطه اوج نیایش)

پروردگارا به عظمت معصومین (ع) مشکلات و گرفتاریهای ما را حل کن.

۶ **فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ** (پروردگارا) پس بر محمد و خاندان او درود فرست.

وَافْتَحْ لِي يَا رَبِّ بَابَ الْفَرَجِ بِطَوْلِكَ به فضل و کرمت در آسایش را به روی من بگشا

وَ اكْسِرْ عَنِّي سُلْطَانَ الْهَمِّ بِحَوْلِكَ و به قدرت خود (سپاه) غم و اندوهی که بر من چیره شده بشکن

وَ اَنْلِنِي حُسْنَ النَّظَرِ فِيمَا شَكَوْتُ و با حسن نظر به شکایت من بنگر

وَ اَذِقْنِي حَلَاوَةَ الصَّنْعِ فِيمَا سَأَلْتُ و در آنچه درخواست نمودم شیرینی اجابت را به من بچشان

وَ هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَ فَرَجًا هَنِيئًا و از سوی خود به من رحمت و گشایش بی رنج و گوارا ببخش

وَ اجْعَلْ لِي مِنْ عِنْدِكَ مَخْرَجًا وَحَيًّا و راه خروج سریع از گرفتاری ها را از نزد خود برایم قرار ده

بخش چهارم
شکوه از غم و اندوه بلاها به درگاه الهی

بخش چهارم: شکوه از غم و اندوه بلاها به درگاه الهی

ما را به دلیل غم و اندوه گرفتاریها از عبادت باز مدار.

تَعَاهُدِ فُرُوضِكَ

محافظت واجبات تو

وَ اسْتِعْمَالِ سُنَّتِكَ

و جای آوردن مستحبات تو

عَنْ

از

وَلَا تَشْغَلْنِي بِالْإِهْتِمَامِ

(پروردگارا) و مشغول نفرما تو مرا به سبب غم و اندوه

نکته: در روایات اسلامی آمده که بعضی از معصومین (ع) هنگامی که گرفتار غم و اندوه شدیدی می شدند نوافل رارها می کردند و به انجام فرایض بسنده می نمودند، چرا که انجام نوافل نیاز به حضور قلب و آرامش فکر داشت و انجام آن در پریشانی خاطر به صورت کامل میسر نبود.

وظیفه ما در حال نشاط و عدم آن (ملالت)

إِنَّ لِلْقُلُوبِ إِقْبَالًَ وَإِدْبَارًا؛ فَإِذَا أُقْبِلَتْ فَأَحْمِلُوهَا عَلَيِ
النَّوَافِلِ، وَإِذَا أُدْبِرَتْ فَاقْتَصِرُوا بِهَا عَلَيِ الْفَرَائِضِ

دلها (ی انسانها) گاه روی می آورد (و پرنشاط است) و گاه پشت می کند (و بی نشاط است). آنگاه که روی می آورد آن را به انجام نوافل و مستحبات نیز وادار کنید و آنگاه که پشت می کند و بی نشاط است تنها به انجام فرائض و واجبات قناعت نمایید.

بخش چهارم: شکوه از غم و اندوه بلاها به درگاه الهی

ادامه

۷

ما را به دلیل غم و اندوه گرفتاریها از عبادت باز مدار (ادامه...)

تداوم و استمرار در کار (ارزش اعمال کم توام با نشاط)

قَلِيلٌ تَدْوَمُ عَلَيْهِ، أَرْجِي مِنْ كَثِيرٍ مَمْلُولٍ مِنْهُ.

حکمت ۲۷۸

کار کمی که (با نشاط) آن را ادامه دهی امیدبخش تر از کار زیاد و خسته کننده است.

قَلِيلٌ مَدْوَمٌ عَلَيْهِ، خَيْرٌ مِنْ كَثِيرٍ مَمْلُولٍ مِنْهُ.

حکمت ۴۴۴

کار کم اما مستمر (و پرنشاط) از کار بسیار اما ملالت آور (و زودگذر) بهتر است.

مدارا با خود [با نشاط کارها را آغاز کنید]

إِنَّ لِلْقُلُوبِ شَهْوَةً وَ إِقْبَالَ وَ إِدْبَارًا، فَأَتَوْهَا مِنْ قِبَلِ شَهْوَتِهَا
وَ إِقْبَالِهَا، فَإِنَّ الْقَلْبَ إِذَا أُكْرِهَ عَمِيَ

برای دل های (آدمیان) علاقه و اقبال و (گاه) تنفر و ادبار است. هنگامی که می خواهید کاری انجام دهید از سوی علاقه و

حکمت ۱۹۳

اشتیاق وارد شوید، زیرا اگر قلب را مجبور به کاری کنند نابینا می شود.

بخش چهارم: شکوه از غم و اندوه بلاها به درگاه الهی

ادامه

۷

ما را به دلیل غم و اندوه گرفتاریها از عبادت باز مدار (ادامه...)

شرط عمل به مستحبات

لَا قُرْبَةَ بِالنَّوَافِلِ، إِذَا أُضِرَّتْ بِالْفَرَائِضِ

هرگاه کارهای مستحب به واجبات زیان برساند موجب قرب به خدا نمی شود.

حکمت ۳۹

إِذَا أُضِرَّتِ النَّوَافِلُ بِالْفَرَائِضِ، فَارْفُضُوهَا

هنگامی که نافله ها (مستحبات) به فرائض (واجبات) زیان رساند، آنها را ترک گویند.

حکمت ۲۷۹

بخش چهارم: شکوه از غم و اندوه بلاها به درگاه الهی

ای قادر مطلق، گرفتاریها و اندوه مرا برطرف کن هر چند شایسته نیستم.

فَقَدْ ضِيقْتُ لِمَا نَزَلَ بِي يَا رَبِّ ذُرْعًا

چرا که ای پروردگارم از آنچه به من رسیده دلم تنگ گشته

وَ امْتَلَأْتُ بِحَمْلٍ مَا حَدَثَ عَلَيَّ هَمًّا

و از تحمل بار حوادث، آکنده از اندوه می باشم.

كَشَفَ مَا مَنِيتُ بِهِ

دفع واندوهی که به من روی آورده

وَ دَفَعَ مَا وَقَعْتُ فِيهِ

و من در آن افتاده ام

عَلَيَّ

بر

وَ أَنْتَ الْقَادِرُ

و حال آن که تو توانایی

وَ إِنْ لَمْ أُسْتَوْجِبْهُ مِنْكَ

هر چند که از جانب تو شایسته چنین لطفی نیستم.

فَأَفْعَلُ بِي ذَلِكَ

پس با من بنا بر خواسته ام رفتار کن

يَا ذَا الْعَرْشِ الْعَظِيمِ

ای صاحب عرش بزرگ

ای قادر مطلق، گرفتاریها و اندوه مرا برطرف کن هر چند شایسته نیستم.

يَا ذَا الْعَرْشِ الْعَظِيمِ

ای صاحب عرش عظیم

فَ

پس

أَنْتَ قَادِرٌ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

تو توانایی ای مهربانترین مهربوران

وَ ذَا الْمَنِّ الْكَرِيمِ

و دارنده نعمت بزرگ

أَمِينَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ

ای پروردگار جهانیان این دعا را اجابت فرما

[مصباح کفعمی، ص ۲۳۳ - مفاتیح نوین، ص ۱۳۲۴]

[مفاتیح الجنان مستند - المصباح (للكفعمی ۲۳۳)]

[با موضوع دعا برای ایمنی از شر ستمگران و ... ص ۲۷۷ و ۲۷۸]

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَاجْعَلْ مِنْهُمْ لِي خَلِيفَةً

تحقیق و تدبر:

حجت الاسلام علی رجبی

صفحه آرایی:

سید داود کاظمی

بهار ۱۳۹۹